

۱۴۴ ۵۷۴۱

فرهنگ خواندن

مبانی نظری و راه‌های عملی ایجاد توسعه و نهادینه کردن رفتار خواندن

به کوشش:

دکتر سید مهدی حسینی

عضو هیئت علمی دانشگاه کردستان

دانشگاه کردستان

۱۳۹۵

۱۶۷۵ ۶۶۱

سرشناسه	: همایش ملی خواندن (نخستین : ۱۳۹۴ : سندج)
عنوان و نام پدیدآور	: فرهنگ خواندن: مبانی نظری و راههای عملی ایجاد، توسعه و نهادینه کردن رفتار خواندن/ به کوشش سیدمهدی حسینی.
مشخصات نشر	: تهران: چاپار: سندج: دانشگاه کردستان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۷۱۶ ص: مصور، جدول؛ ۲۹×۲۲ س.م.
شابک	: 978-600-276-085-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
یادداشت	: نمایه.
عنوان دیگر	: مبانی نظری و راههای عملی ایجاد، توسعه و نهادینه کردن رفتار خواندن.
موضوع	: خواندن -- ایران -- ترویج -- کنگرهها
موضوع	: Reading -- Iran -- Promotion -- Congresses
موضوع	: مطالعه و فراگیری -- ایران -- کنگرهها
موضوع	: Study skills -- Iran -- Congresses
موضوع	: کتاب و مواد خواندنی -- ایران -- کنگرهها
موضوع	: Books and reading -- Iran -- Congresses
شناسه افزوده	: حسینی، سیدمهدی، ۱۳۵۴ -
شناسه افزوده	: دانشگاه کردستان
رده بندی کنگره	: LB۱۰۱ ۹۵/۵۸ ۱ ۹۴
رده بندی دیویی	: ۴۲۸/۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۴۱۶۳۳۸

تهران: ۸۸۸۹۹۶۸۰ - ۶۰۲۱۴ - ۹۱۱۰۰
تهران- خیابان ولی عصر (عج) - بالاتر از پل
کوچه نوربخش - پلاک ۴۰ - نشر چاپار

فرهنگ خواندن:

مبانی نظری و راههای عملی ایجاد، توسعه و نهادینه کردن رفتار خواندن

به کوشش: دکتر سید مهدی حسینی

عضو هیئت علمی دانشگاه کردستان

صفحه‌آرا و طراح جلد: رحیم کبیر صابر

ناظر فنی چاپ: مریم تفضلی

چاپ اول ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۷۶-۰۸۵-۲ ISBN: 978-600-276-085-2

حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است.

قیمت: ۶۰.۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۱.....	معرفی همایش
۱۹.....	مقدمه
۲۱.....	بخش اول: مبانی دینی و معرفتی خواندن
۲۳.....	احساس خواندن در تعامل با متون جذاب و هنرمندانه نسرین فقیه ملک، مرزبان ارائه شفاهی
۳۵.....	ارزش خواندن به زبان فیلسوفان کهن مهری پریرخ، بهار قادری، نوربخشان کابلی
۵۵.....	باور به ارزشمندی خواندن: از نگاه فلسفی تا دینی رحمت‌الله فتاحی (سخنران کلیدی)
۶۵.....	خواندن و تفکر انتقادی غفور احراری، جمیله حبیبی (چاپ مقاله)
۷۷.....	رابطه درک مطلب و خواندن علی شریفی (چاپ مقاله)
۸۷.....	ردیاب حرکات چشمی: دروازه‌ای برای سنجش خواندن مهدی زاهدی (ارائه شفاهی)
۱۰۳.....	شناسایی مهم‌ترین عوامل مؤثر بر افزایش سرانه مطالعه در متون مرتبط با ترویج خواندن مهساالسادات مکارم (چاپ مقاله)
۱۱۷.....	عمل خواندن به مثابه کنشی ارتباطی، تفهیمی و انتقادی با نگاهی به رفتارهای مرسوم خواندن در نظام دانشگاهی ایران مقصود فراستخواه (سخنران کلیدی)
۱۲۹.....	مرگ متن: مفهوم متن و هنر خوانش متن که نهایت آن زیباییست و مرگ متن (رساله‌ای در تئوری مرگ متن) اسماعیل یوردشاهیان (سخنران کلیدی)
۱۴۱.....	خلاصه‌ای از کتاب «نرون‌های خواندن» نوشته استانیسلاس دونن پریوش صفا (ارائه شفاهی)

بخش دوم: خواندن و نهادهای فرهنگی..... ۱۵۳

- ۱۵۵..... آینده کتاب و خواندن و تأثیر آن بر کتابخانه‌های عمومی
منصور کوهی رستمی، ندا پورخلیل، (چاپ مقاله)

بررسی سازوکارهای ارتقای فرهنگ مطالعه در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی:

- ۱۶۷..... مطالعه موردی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی
محمود سالاری، ثامنه توکلی، پریسا خاتمیان فر (چاپ مقاله)

- ۱۸۱..... بررسی طرح‌های خلاق کتابخوانی در کتابخانه‌های عمومی وابسته به نهاد، در استان اصفهان
منیره احمدی ورنامخواستی (چاپ مقاله)

- ۱۹۳..... رسانه و خواندن: مظاهر، ترویج فرهنگ مطالعه در سیمای جمهوری اسلامی ایران
مطهره مزید، سرف، بدی (چاپ مقاله)

- ۲۰۲..... شیوه‌های ایجاد و پرورش عادت به خواندن در کودکان و نوجوانان: با تأکید بر نقش خانواده، کتابخانه و کتابداران
سامان راوند، محمدیهو، مبدخدا، سیرین، نوری، (چاپ مقاله)

بررسی نیازهای خواندن نابینایان و کم بینان بزرگسالان در استان کردستان و ارائه راهکارهایی

- ۲۱۹..... به کتابخانه‌ها جهت خدمات بهتر ..
ماجد هاشمی، حسیه سیدی، عرفان سلیمی (چاپ مقاله)

معرفی و بررسی نقاط ضعف و قوت طرح‌های برتر کتابخوانی، قانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

- ۲۳۳..... استان اصفهان در سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۹۳ ..
مهسا امینی، میترا پشوتنی‌زاده (چاپ مقاله)

- ۲۴۵..... نقش محفل‌های مطالعه در گسترش دانایی و میل به خواندن با تأکید بر نظر هیأت‌های شهروندی
عثمان (اکام) امینی، جعفر احمدی (چاپ مقاله)

بخش سوم: خانواده و خواندن..... ۲۵۷

- ۲۵۹..... بررسی نقش خانواده بر خواندن نوجوانان عضو کتابخانه‌های عمومی شهر فولادشهر
اعظم بیگلر، ملیحه سلیمیان (ارائه شفاهی)

- ۲۷۵..... بررسی تأثیر روایت و داستان در شکل‌گیری عادت به خواندن در کودکان
عرفان رجبی (چاپ مقاله)

- ۲۸۵..... بررسی تأثیر وضعیت مطالعه بر کیفیت زندگی زنان شهر ساری
محمود سالاری، مریم عابدینی دوکی (چاپ مقاله)

- ۲۹۷..... نقش جو خانوادگی بر رفتار خواندن کودکان: مطالعه موردی
شیدا فتاحی، احمد امانی (چاپ مقاله)

۳۰۷	بخش چهارم: نظام آموزش و پرورش و خواندن
۳۰۹	ارزیابی جایگاه مفاهیم کتاب و کتابخوانی در محتوای کتاب‌های درسی دوره متوسطه اول فریبا صحتی‌ها، سمیرا گوهری، زینب انجالی، عارف ریاحی (چاپ مقاله)
۳۳۳	بررسی انگیزه‌های خواندن در دانش‌آموزان عضو کتابخانه‌های عمومی در دو مقطع ششم و هشتم ابتدایی تحصیلی شهرستان ملایر بر اساس پرسشنامه انگیزه‌های خواندن MRQ عاطفه زارعی، فاطمه لطیفی (چاپ مقاله)
۳۳۷	اهمیت تربیت نیروی انسانی در تربیت معلم جمشید یغموری (سخنرانی کلیدی)
۳۴۵	بررسی تأثیر آموزش برنامه فلسفه برای کودکان بر رشد مهارت خواندن دانش‌آموزان سوم ابتدایی شهرستان بجزر مریم عفتی، رتبه، یحیی قائدی (ارائه شفاهی)
۳۵۷	بررسی دیدگاه و آگاهی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر اصفهان از مفهوم و رسالت کتابخانه آموزشی در سال تحصیلی ۹۲-۹۳ علی منصوری، پریسا لرکی، سیده الیمیار (چاپ مقاله)
۳۶۹	بررسی رابطه‌ی مهارت‌های خواندن و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر سنندج سیدمهدی حسینی، سمیه نعمتی (ارائه شفاهی)
۳۸۳	بررسی رویکرد محتوایی کتاب‌های درسی دوره دبستان به مقوله‌های مرتبط با خواندن قاسم موحدیان، گیتی شاه محمدی (ارائه شفاهی)
۳۹۹	تجربه‌های معلمان ابتدایی در مورد چالش‌های زیباشناختی تدریس فارسی (کودکان مناطق دو زبان ۶ تا ۱۲ ساله) مصطفی قادری، کیوان بلندهمتان، سمیرا بابکانی (چاپ مقاله)
۴۱۷	تحلیل محتوای کتاب‌های درسی فارسی سال اول تا چهارم ابتدایی سال تحصیلی ۹۲-۹۳ از منظر فرهنگ کتاب و کتابخوانی اکرم عینی، پوریا ربیعی فارسیجانی (چاپ مقاله)
۴۳۱	تحلیل محتوای کتاب فارسی پایه چهارم ابتدایی براساس تکنیک‌های خوانایی مک لافلین و فرای لیلا اشکوتی، محمود احمدنژاد (ارائه شفاهی)
۴۳۹	تقویت مهارت خواندن کودکان با آموزش سواد اطلاعاتی با مدل BAT فاطمه سالکی ملکی، عصمت مومنی، گلنسا کلینی مقدم (چاپ مقاله)
۴۴۹	جایگاه خواندن در متون کتابداری و اطلاع‌رسانی سودابه نودری، زهرا تهوری (ارائه شفاهی)

- تشریح چگونگی تقویت خواندن کودکان از طریق آموزش با رویکرد پروژه‌ای: تجربه مهدکودک مهرآیین
 (مقطع پیش دبستان) و مرکز دوستدار کودک مشتاق (مقطع دبستان) در شهر کرمان ۴۶۵
 سیامک زندرسوی، زهرا قاسم زاده، مهرا جلیلی (چاپ مقاله)
- خواندن به زبان مادری؛ مسئله یا حق: پیشنهاد برنامه درسی مناسب ۴۷۹
 محمد رحمان پور (ارائه شفاهی)
- سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و ایجاد عادت به مطالعه ۴۹۱
 فاطمه فرخاری (چاپ مقاله)
- شیوه نگارش در زندگی‌نامه‌ها: مطالعه تطبیقی کتاب‌های مرجع کودکان و نوجوانان ۵۰۳
 آزاد مهر دانش فاطمیه، محسن حاجی زین‌العابدینی (ارائه شفاهی)
- بررسی عوامل مؤثر بر رتقا سوادخواندن دانش‌آموزان (براساس نتایج مطالعات پرنز) ۵۱۷
 عبدالعظیم کریم، سخنران کلیدی
- نگاه‌هایی متفاوت از نگاه سنتی به آموزش هنرهای زبان ۵۵۳
 علی حسینی‌خواه (سخنران کلیدی)
- بخش پنجم: آموزش عالی و خواندن ۵۶۱
- بررسی رویکردهای خواندن در دانشجویان دانشگاه نگاه به استان فارس ۵۶۳
 عباس اناری نژاد، سارا محمدنیا، زهرا مندر (چاپ مقاله)
- بررسی مسائل و مشکلات مطالعه دانشجویان تحصیلات تکمیلی و محیط‌های چاپی و دیجیتالی:
 مطالعه‌ی موردی دانشگاه شهید چمران اهواز ۵۷۱
 زاهد بیگدلی، نرگس شاه‌کریمی، زهرا چالیک (چاپ مقاله)
- تعیین عادت‌های مطالعه و خواندن در دانشجویان دانشگاه فرهنگیان فارس ۵۸۷
 عباس اناری نژاد، سیده ملیحه حسینی، رضوانه زارع، زهرا آقا رضایی، فاطمه حاتمی (چاپ مقاله)
- شناسایی و دسته‌بندی عوامل بازدارنده مطالعه کتاب‌های چاپی غیر درسی و بررسی دیدگاه دانشجویان
 مجتمع آموزش عالی جهاد دانشگاهی خوزستان درباره‌ی این عوامل ۵۹۷
 شبنم شاهینی، زاهد بیگدلی (چاپ مقاله)
- بخش ششم: خواندن و محیط الکترونیکی و مجازی ۶۰۷
- بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی موبایلی وایبر، تانگو، لاین، واتس‌آپ و اینستاگرام بر میزان خواندن
 (مطالعه موردی شهر سردشت) ۶۰۹
 پیمان کریمی (چاپ مقاله)
- بررسی رابطه سواد رسانه‌ای با میزان مطالعه و اعتماد به منابع دیجیتالی:
 مطالعه موردی کارکنان مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری ۶۲۳
 حسن مقدس‌زاده، لیلا قربانی، موسی یمین فیروز (چاپ مقاله)

- ۶۳۵..... بررسی رفتار خواندن کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در محیط چاپی و دیجیتال
شیوا یاری (چاپ مقاله)
- بررسی میزان اطلاع‌دهی شبکه‌ها و ابزارهای اجتماعی و نقش آنها در تشویق به خواندن:
- ۶۵۱..... موردکاوی ۱۰ اثر برجسته ادبی داخلی و خارجی
شعله لرسطوپور، فاطمه احمدی نسب (لرانه شفاهی)
- ۶۶۹..... پژوهشی در نرم‌افزارهای کتابخوان مبتنی بر سیستم عامل اندروید از نظر کاربردپذیری: یک ارزیابی مکاشفه‌ای
حمید پیمانی، دلنشین دانایی مقدم (لرانه شفاهی)
- ۶۸۳..... مقایسه مزایا و معایب مطالعه در محیط‌های چاپی و دیجیتالی از منظر اعضای هیئت علمی دانشگاه شیراز
حسن مقدس‌زاده، محمدرضا قانع، هاجر صفاهیه (لرانه شفاهی)
- میزان، دلایل و ثمره‌های مطالعه منابع الکترونیکی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی،
درمانی استان بوشهر در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۹۳.....
۶۹۵..... میترا باغ‌جنتی عبدالون، مرضیه باغ‌جنتی (چاپ مقاله)
- ۷۰۷..... نمایه نویسندگان
- ۷۰۹..... نمایه موضوعی

مقدمه

انسان به واسطه تبادل اندیشه‌ها خردمند می‌شود و تبادل اندیشه با استفاده از زبان ممکن می‌گردد و رفتار خواندن ابزار بهره گرفتن از زبان نوشتاری است. نوشته دربر گیرنده میراث غنی قرن‌ها تلاش فکری بشریت است. به همین دلیل، جامعه انسانی را از توجه جدی به ایجاد، توسعه و نهادینه کردن رفتار خواندن گریزی نیست.

برای داشتن جامعه‌ای پویا و دانش‌مدار و داشتن انسانهایی منطقی و بردبار، استفاده از تجارب پیشینیان اندیشمند و انتقال تجارب آنان راهی پذیرفته شده است. این مهم تنها با خواندن ممکن می‌گردد. شاید به همین دلایل است که برخی جوامع که بیشتر می‌خوانند، از جوامعی که کمتر می‌خوانند، در ذهن آدم خردمندتر و با فرهنگ تلقی می‌گردد.

در جامعه ما قضاوت عامه (اعم از مسئولین و پژوهشگران، معلمان و استادان و مردم عادی) بر این است که میزان خواندن ما ایرانیان پایین است. این نشان از وجود این واقعیت است که رفتار خواندن مردم (با هر سطح علمی و با هر طبقه اجتماعی) متناسب با انتظار ما نیست و باید بیشتر بخوانیم.

اما به نظر می‌رسد که به صورت بنیادی به دنبال شناسایی ماهیت و هستی خواندن و روش بررسی امور مربوط به خواندن (از جمله نیاز سنجی مهارت‌های خواندن مورد نیاز جامعه، آموزشگران این مهارت‌ها، مراحل آموزش، محتوای آموزشی مورد نیاز، روش‌ها و بافت مورد نیاز برای آموزش آنها) نپرداخته‌ایم.

اولین همایش ملی خواندن با شعار «تلاش برای شناخت همه جنبه‌های خواندن» تلاش نمود با شناسایی و معرفی تمامی حوزه‌های کلان مرتبط با خواندن و دسته‌بندی آنها در قالب نه محور (به خدمت معرفی همایش نگاه کنید)، پژوهشگران، نویسندگان، استادان، دانشجویان و سازمان‌های مرتبط با خواندن را تشویق و انگیزش و نگارش درباره خواندن نماید. حاصل این تلاش یکساله تولید ۷ سخنرانی کلید، ۱۴ ارائه شفاه و ۳۰ مقاله است که در ۶ بخش دسته‌بندی شده و در این مجموعه مقالات آمده است.

لازم به یادآوری است که مقایسه عناوین بخش‌های این کتاب با محورهای همایش بیانگر آن است که در برخی محورهای معرفی شده (مانند لایه‌های مدیریتی و خواندن، نهضت سوادآموزی و خواندن، صنعت نشر و خواندن)، مقاله‌ای دریافت یا پذیرفته نشده است. بررسی دقیق مقالات تولید شده در بخش‌ها با خرده موضوعات پیشنهادی در محورهای نه گانه همایش نیز بیانگر این واقعیت است که بسیاری از حوزه‌های مرتبط و مؤثر در ایجاد، تقویت و توسعه مهارت خواندن در مقالات پوشش داده نشده است.

شاید این واقعیت بیانگر این نکته باشد که هنوز در مراحل اولیه شناخت جنبه‌های مختلف مرتبط با خواندن هستیم.

پس باید بیشتر تلاش کنیم و به بحث آموزش خواندن به عنوان یک حوزه پژوهشی پایدار و یک حوزه آموزشی دانشگاهی توجه داشته باشیم. امیدواریم با برگزاری همایش‌های بعدی درباره خواندن، بتوانیم آثار برجسته و مرتبط با تمامی حوزه‌های مؤثر در این رفتار انسان تولید کنیم و علاوه بر تولید محتوای فکری و مبانی نظری، راه‌حلهای عملی مؤثر برای نهادینه کردن رفتار خواندن ارائه و به کارگیریم.

بدیهی است که اولین همایش ملی خواندن خالی از اشکال نیست. کمیته علمی و اجرایی در حد توان، امکانات و زمانی که در اختیار داشتند تلاش نمودند که کیفیت علمی مقالات ارتقا یابد و فرم و چارچوب نگارش علمی رعایت گردد. با وجود این ممکن است ایرادهای تاییبی یا دستوری در برخی مقالات به چشم بیاید. اما مسئولیت محتوای هر مقاله برعهده نویسندگان همان مقاله است و خوانندگان محترم می‌توانند هر گونه نظری درباره محتوای مقاله‌ای خاص داشتند با ایمیل نویسنده مستشار، همان مقاله مکاتبه نمایند. در صورت داشتن نظرات کلی مربوط به امور همایش، بسیار خرسند خواهیم شد اگر ادیسون دبیرخانه همایش به نشانی readingconfuok@gmail.com مکاتبه فرمایند.

www.ketab.ir